Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2010

TÍREOLAÍOCHT – ARDLEIBHÉAL

DÉ hAOINE, 11 MEITHEAMH – MAIDIN, 9.30 go dtí 11.30

ROINN 2 (90 MARC)
Freagair **TRÍ** cheist ar bith

Tá **ROINN 1** den pháipéar seo ar fhillteán ar leith mar a bhfuil spásanna le haghaidh do chuid freagraí. Ná dearmad, le do thoil, go gcaithfear an fillteán comhlánaithe Roinn 1 a thabhairt ar ais le do fhreagarleabhar.

1. **DROMCHLA AN DOMHAIN**

A. Ollghluaiseacht

(i) Ainmnigh cineál **ámhain** ollghluaiseachta.

(2)

(ii) Mínigh conas a tharlaíonn an cineál seo ollghluaiseachta.

(8)

B. Síonchaitheamh

Sna léaráidí taispeántar cineál amháin síonchaithimh.

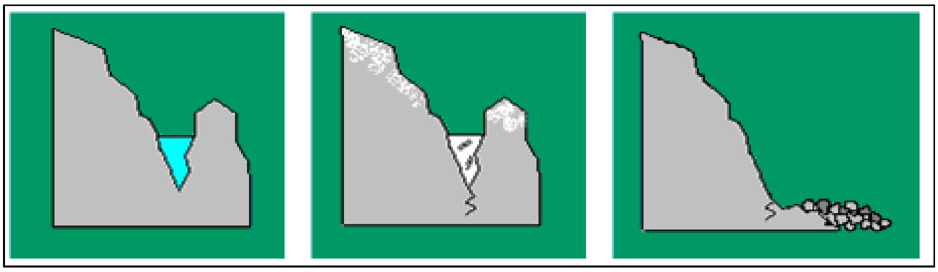

Foinse: www.geography.ie

(i) Ainmnigh an cineál síonchaithimh a thaispeántar sna léaráidí.

(2)

(ii) Mínigh conas a tharlaíonn an cineál seo síonchaithimh.

(8)

C. Screamh an Domhain

Imbhuaileann plátaí an domhain faoi chéile agus scarann siad ó chéile.

(i) Ainmnigh gné **amháin** a chruthaítear san áit a n-imbhuaileann plátaí faoi chéile.

(ii) Ainmnigh gné **amháin** a chruthaítear san áit a scarann plátaí ó chéile.

(iii) Le cabhair léaráide, mínigh conas a chruthaítear ceann **amháin** de na gnéithe atá ainmnithe.

(10)

2. AERÁID

A. (i) Ainmnigh aeráid the **amháin**.
(ii) Ainmnigh aeráid mheasartha **amháin**.
(iii) Ainmnigh aeráid fhuar **amháin**.

(6)

B. Roghnaigh aeráid **amháin** agus déan cur síos mion uirthi agus tú ag tagairt do theochtaí agus do fhrasaíocht.

(12)

C. I measc na ngnéithe a mbíonn tionchar acu ar aeráid tá:

- Domhanleithead
- Fad ó na farraigí agus na h-aigéin
- Na gnáthghaotha
- Airde
- Rilíf
- Treoíocht.

Roghnaigh **trí** cinn ar bith de na gnéithe seo agus mínigh conas atá tionchar ar an aeráid ag gach ceann acu.

(12)

3. GNÍOMHAÍOCHTAÍ EACNAMAÍOCHA

A. Iascaireacht

Sa tábla taispeántar gabhálacha éisc (tonaí) sa Mhuir Cheilteach.

	Leathóg bhallach	**Trosc**	**Scadán**
1997	1,212	12,035	18,800
2002	646	9,356	10,550
2007	406	4,287	8,268

(i) Déan cur síos ar an treocht a thaispeánann na figiúirí sa tábla.

(ii) Mínigh an téarma ‘ ró-iascaireacht ’.

(iii) Cén fáth a dtarlaíonn ró-iascaireacht in uiscí na hÉireann? Mínigh **dhá** chúis.

(10)

B. Tionscal Tánaisteach

(i) Ainmnigh tionscal déantúsaíochta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

(ii) Déan cur síos ar an tionscal seo agus tú ag tagairt do na hionchuir, na próisis agus na haschuir a bhaineann leis.

(10)

C. Léarscáil Shuirbhéireacht Ordanáis agus Turasóireacht

Agus úsáid á baint agat as **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** a thugtar duit, mínigh cén fáth a rachadh turasóirí go Carraig na Siúire ar a laethanta saoire. Tabhair **dhá** chúis.

(10)

4. MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA

Freagair **trí** cinn ar bith de na ceisteanna seo a leanas **4A**, **4B**, **4C**, **4D**.

4A. Domhan Éagothrom

Scrúdaigh léarscáil an domhain.

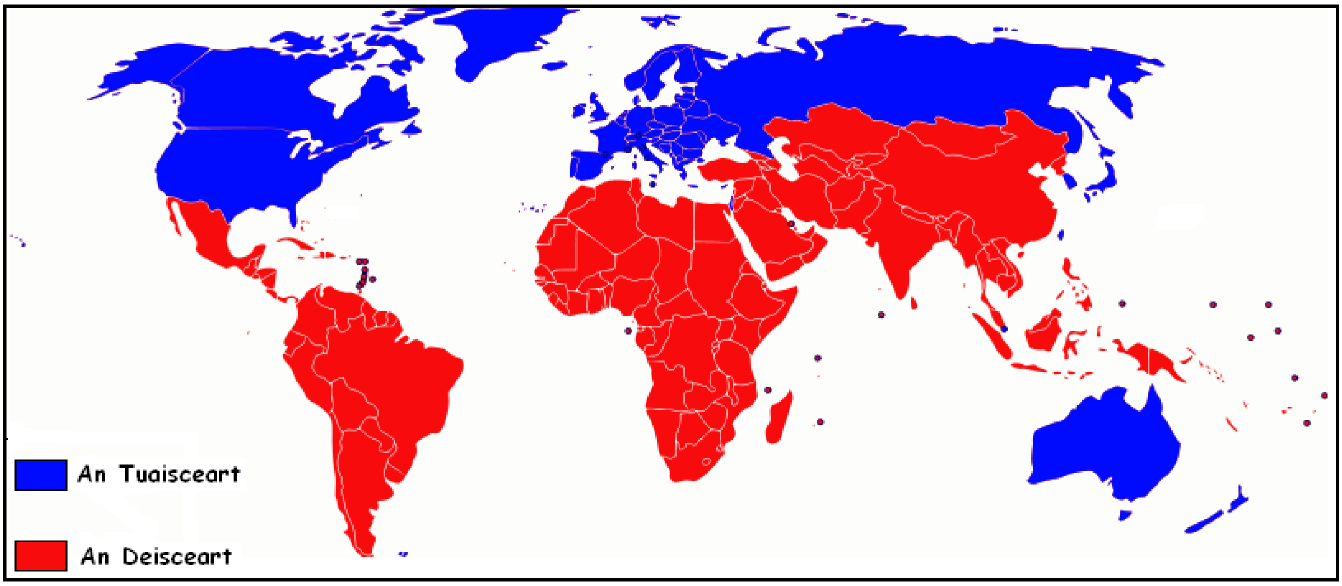

Foinse: wikimedia.org

(i) Cé acu ceann de na limistéir atá forbartha níos mó, an Tuaisceart nó an Deisceart? (2)

(ii) Mínigh go hachomair cén fáth a bhfuil básmhaireacht leanaí níos airde sa Deisceart. (4)

(iii) Cén fáth a ndéanfadh daoine imirce ón Deisceart go dtí an Tuaisceart? Mínigh cúis **amháin**. (4)

4B. Criosanna Feidhme i gCathracha

Tá criosanna feidhme difriúla ag cathracha agus ina measc tá:

- An Lárcheantar Gnó (LCG)
- Limistéir shiopadóireachta
- Limistéir thionsclaíocha
- Limistéir chónaithe (limistéir thithíochta)
- Spásanna oscailte.

Mínigh an suíomh atá ag **dhá** chrios feidhme ar bith i gcathair a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

(10)

4C. Daonra

Scrúdaigh pirimid an daonra d'Éirinn in 2050.

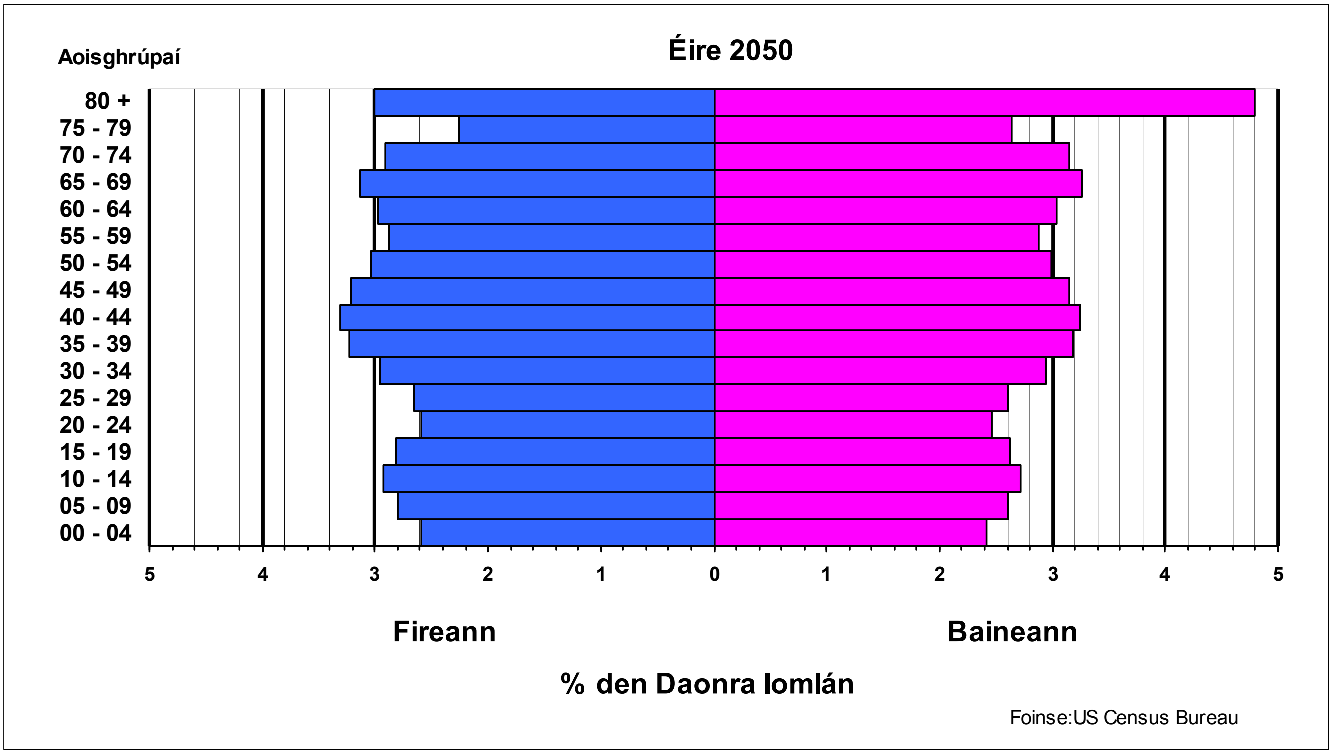

(i) Cén céatadán den daonra a bheidh san aoisghrúpa 80+ in 2050? (2)

(ii) Mínigh cén fáth a mbeidh ionchas saoil níos faide in 2050. (4)

(iii) Ainmnigh **dhá** shlí ina mbaineann rialtais úsáid as pirimidí daonra. (4)

4D. Aibhneacha

Ainmnigh gné **amháin** ar chruthaigh aibhneacha í agus le cabhair léaráide lipéadaithe, mínigh conas a cruthaíodh í.

(10)

5. AERFÓTAGRAF AGUS LÉARSCÁIL SHUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

A. Scrúdaigh an **tAERFÓTAGRAF** a thugtar duit.
Tarraing sracléarscáil den fhótagraf.
Ar do shracléarscáil **taispeáin agus lipéadaigh** gach ceann de na gnéithe seo a leanas:

- An Abhainn
- Limistéar aeraíochta
- Caisleán
- Eaglais.

(10)

B. Scrúdaigh **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** a thugtar duit.

(i) Sainaithin agus tabhair tagairt eangaí do **dhá** ghréasán lonnaíochta tuaithe a thaispeántar ar an léarscáil.

(ii) Mínigh cén fáth ar fhorbair ceann **amháin** de na gréasáin lonnaíochta ag an suíomh atá tugtha agat.

(12)

C. Agus úsáid á baint agat as **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** a thugtar duit, mínigh cén fáth a bhfuil fáschoillte buaircíneacha suite taobh thuaidh de Thuaidhlíne 27.

(8)

Leathanach Bán

Leathanach Bán